

Posudek oponentky diplomové práce

Diplomantka: Tereza Čaladi

Téma diplomové práce: Vlivná osoba

1. Aktuálnost (novost) tématu

Diplomantka zvolila za téma své diplomové práce problematiku práva obchodních korporací, a to konkrétně z oblasti tzv. koncernového práva. Téma je aktuální, přínosné a jeho volbě lze přisvědčit.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti a z hlediska rozsahu dostupných zdrojů

Téma se vyznačuje spíše vyšší náročností, a to zejména s ohledem na nezbytnost vytvoření širšího teoretického základu pro zpracování zvoleného tématu.

3. Kritéria hodnocení práce:

A. Stanovení cíle práce a jeho splnění

Diplomantka formulovala svůj cíl na s. 1 diplomového textu. Vytkla si *charakterizovat podnikatelská seskupení a dále vystihnout podstatu pojmu vlivné osoby, upozornit na výkladová úskalí, s nimiž se setkala judikatura i právní praxe, okruh subjektů, které naplňují znaky vlivné osoby, především pak kriticky představit aplikační a výkladové problémy, které vyvstávají při využití institutu vlivné osoby, navrhnout jejich možné teoretické řešení a zhodnotit současnou právní úpravu a využívání tohoto institutu. Tento ambiciózní cíl se jí podařilo zčásti naplnit.*

C. Logická stavba, systematika práce

Struktura diplomové práce pokrývá zvolené téma. Pojednáním o sankčních důsledcích ovlivnění je i poněkud překračuje. Při volbě struktury postupovala autorka metodou jdoucí od obecného ke zvláštnímu, když nejprve stručně pojednala o podnikatelském seskupení, jeho povaze a vývoji a následně o některých specifických otázkách práva podnikatelských seskupení. Poněkud překvapivě se nejprve zabývala právními důsledky působení vlivné osoby a až následně jejím vymezením, ačkoli se jeví jako logičtější nejprve pojednat o statusu vlivné osoby a až poté o následcích, které na ni mohou za stanovených podmínek dopadnout. Struktura práce je nicméně přehledná. Specifický je obsah závěru práce. Diplomantka zde

neshrnuje věcně hlavní myšlenky, k nimž dospěla, ale uvádí obsah jednotlivých kapitol a hodnotí přínos své práce (např. závěr, že práce fakticky přinesla do současné právní úpravy ovlivnění nestandardní závěry – s. 53). To by ale mělo být spíše záležitostí posudků.

D. Práce s literaturou (využití cizojazyčné literatury) včetně citací. Reprezentativnost a aktuálnost zdrojů

Diplomantka pracovala s relevantní současnou odbornou tuzemskou literaturou. Zahraniční literaturu či judikaturu, která by v tomto ohledu mohla být zajímavá, využila velmi omezeně. Poznatky o zahraničních úpravách čerpala pouze z tuzemské literatury, což se projevilo v nepřesnostech při jejich prezentování (viz níže). Na použitý pramen je důsledně odkazováno.

E. Úprava práce (text, grafy, tabulky) Formální podoba textu:

Diplomová práce neobsahuje grafy ani tabulky. Pro zpracování textu není využití grafů či tabulek třeba. Úprava textu je standardní.

F. Jazyková a stylistická úroveň

Stylistická úroveň diplomové práce svědčí o menších zkušenostech autorky s psaním odborného textu, což se místy projevuje v neobratných formulacích. V textu se vyskytuje menší počet překlepů a gramatických pochybení (např. s. 12, 19, 24, 28, 29).

G. Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu) a další vyjádření k práci.

Obsah diplomové práce svědčí o zájmu autorky o zvolené téma. Je zřejmé, že má přehled o názorech českých komercialistů na otázky vztahující se tématicky k diplomové práci.

Úvodní část diplomové práce (1. kapitola) je zpracována deskriptivně. Vyskytují se v ní nepřesnosti a zkratkovité závěry, které mohly, jak už řečeno, vzniknout nepřesným převzetím tuzemských odborných pramenů. Například vyjádření na s. 7 vyznívá tak, že úkolem zprávy o vztazích je zmírnit negativní aspekty konceptu Rozenblum. K tomuto závěru chybí argument. Chybné je vyjádření na téže straně týkající se německého koncernového práva, neboť povinnost vyrovnat bezprostředně a v každém jednotlivém případě újmu platí jen ve faktickém koncernu (kde není jednotné řízení) a naopak ve smluvním koncernu se uhrazuje řízené společnosti až celková roční ztráta a nikoli jednotlivá újma. Pasáž pojednávající o evropském koncernovém právu není aktuální. Chybí v ní alespoň stručná zmínka o současných evropských návrzích, resp. o diskutovaných otázkách. Pasáž o základním schématu podnikatelských seskupení (s. 9 až 11) je diskusní. Respektuji názor autorky, poznamenávám pouze, že není jasně vyjádřen (není zřejmé, co rozumí „pojetím“ seskupení) a v závěru této pasáže (s. 11) postrádám i zřetelný argument. Mám za to, že je na místě rozlišovat mezi rovinami právní úpravy a typy podnikatelského seskupení a dospívá-li autorka k závěru, že jsou tři typy

seskupení (m. j. i na s. 33, 34, kde dělá rozdíl mezi více a méně kvalifikovaným seskupení), měla by uvést, jakými znaky se vyznačuje první alternativa takového seskupení (ovlivnění).

Další část zabývající se důsledky ovlivnění je zdařilejší. Pokud jde o pojednání o povinnosti nahradit újmu, lze ocenit, že autorka zde pohlíží na tento důsledek v širších souvislostech obecného závazkového práva. Pojednání o tzv. *punitive damages* na s. 20-21 je zajímavé.

Celkově platí, že úroveň diplomové práce se od úvodu postupně zvyšuje. Autorka při zpracování dalších kapitol zvolila postup, kdy předkládá názory jednotlivých komercialistů na vybrané sporné otázky českého práva podnikatelských seskupení a k některým z nich se příklání, k jiným se vymezuje (např. s. 11, 15, 19, 23 a další). Na svůj zdroj vždy důsledně odkazuje. Hloubka její vlastní argumentace ale kolísá.

Z dalších dílčích nepřesností či diskusních tvrzení lze upozornit např. na s. 25, kde se v případě zproštění odpovědnosti (pro naplnění liberačního důvodu) vylučuje kvalifikace zásahu jako ovlivnění. K vyjádření na téže straně lze položit otázku, proč se nemůže hodnotit samotné podnikatelské rozhodnutí (mám za to, že právě jeho parametry, tudíž proces přijímání rozhodnutí, musí být hodnocen, a to vzhledem ke znění § 71 odst. 1 in fine z. o. k. (zřejmě jde spíše o formulační nepřesnost). Na s. 28 vyjadřuje diplomantka názor na řešení důkazně slabší pozice věřitele při aplikaci § 71 odst. 3 z. o. k. Názor je polemický, nepostrádá ale logiku.

Za problematickou považuji poslední část třetí kapitoly pojednávající o ručení vlivné osoby za dluhy upadnuvší obchodní korporace, res. o výkladu § 76 odst. 3 z. o. k. V souvislost se zde prezentovaným návrhem *de lege ferenda* se nabízelo pracovat s návrhem novely zákona o obchodních korporacích, který se nachází v legislativním procesu (zejména pak s novým zněním ustanovení § 62 a 66).

Pojednání o svěřenském fondu jako vlivné osobě je zajímavé a současně diskusní (s. 33, 34). Jednak není zřejmé, jaký argumentační význam má v tomto ohledu § 2 odst. 2 obč. zák., jehož se diplomantka v této souvislosti dovolává. Postrádám dále rozvedení závěru o vyšší míře ochrany zúčastněných osob. Diplomantka by též měla vysvětlit svůj závěr o odvozené schopnosti jednání svěřenského fondu (to zejména ve vztahu k ustanovení § 1448 odst. 3 obč. zák.).

V rámci pojednání o tom, zda zmocněnec může být vlivnou osobou staví diplomantka svou kritiku na absenci povinnosti péče řádného hospodáře či odborné péče u zmocněnce (s. 45, 46), čímž m. j. zdůvodňuje (implicitně) svůj nesouhlas se závěrem soudu, podle něhož zmocněnkyně není ze své pozice vlivnou osobou dle § 71 odst. 1 z. o. k. K tomu lze poznamenat, že z okruhu vlivných osob jsou vyloučeni ti, kdož jsou sami bezprostředním terčem ovlivnění (členové volených orgánů, zástupci) neboť právě oni jednají za obchodní korporaci, formují její chování, resp. jejich jednání se obchodní korporaci přičítá. Proto právě na ně se zaměřuje působení vlivné osoby. Tento argument vystihuje podstatu ovlivnění i způsob jednání a právní samostatnost obchodní korporace, vztahuje se i na zmocněnce a právě z tohoto pohledu vyšly soudy. Obdobně lze mít výhrady k argumentu uplatněnému na s. 46 („možnost zpronevěry“). Popsanou situaci nelze řešit aplikací úpravy § 71 odst. 1 z. o. k., neboť není naplněna hypotéza zde obsažené právní normy.

V textu se vyskytují některé terminologické nepřesnosti, např. použití pojmu „firma“ v subjektivním smyslu (s. 4, pozn. č. 9),

Autorka si pro svou diplomovou práci sympaticky stanovila velmi ambiciózní cíle. Nemám ale za to, že diplomová práce přinesla do současné právní úpravy ovlivnění nestandardní závěry, jak se uvádí na s. 53. Diplomantka převážně prezentuje názory současných komercialistů, k některým z nich se přiklání, k jiným se vymezuje spíše negativně, aniž by rozsáhleji argumentovala pro svou pozici. Nejde tudíž o ujasnění dosavadních výkladových problémů. To ani nemusí být výstupem každé diplomové práce. Oceňuji proto hlavně dobré seznámení diplomantky se stavem odborné diskuse, snahu zaujmout vlastní stanovisko a zájem o téma. Vzhledem k době, kdy je v legislativním procesu návrh druhé novely zákona o obchodních korporacích, je škoda, že diplomantka s tímto návrhem ve vztahu ke svému tématu nepracuje.

4. Doporučení práce k obhajobě a navržený klasifikační stupeň

Diplomovou práci doporučuji k obhajobě. Předběžně navrhuji klasifikovat ji stupněm „dobře“ až „velmi dobře“ s tím, že výsledné hodnocení bude záviset na vystoupení diplomantky při obhajobě.

V Praze dne 6. ledna 2020

prof. JUDr. Stanislava Černá, CSc.

oponentka